نماز عید

نماز عید واجب است . شرائط وجوب آن مانند نماز جمعه است . فرق آن تنها درخطبه است که خطبهٔ نماز جمعه شرط بوده وپیش از نماز خوانده میشود ولی در عید سنّت بوده وبعد از نماز خوانده میشود .

در روز عید هرمسلمان باید غسل کند ،مسواك بزند بدن را پاك کرده خوشبوئی استعمال کند لباس نو و یا شسته شده بپوشد ، صدقهٔ فطر بدهد و به جای نماز عید که عیدگاه گفته میشود برود آن جا دو رکعت نماز واجب عید فطر را به جماعت پشت سرامام این طوربخواند .

اوّل : نیت کند که : نیت کرده ام تا نماز عید فطر را با تمام تکبیراتش اداء نمایم اقتدا کردم پشت سر امام حاضر ، روی آوردم بطرف قبله ، خاص برای خدای متعال . وقتیکه امام الله اکبر گفت مقتدیان هم الله اکبر

گفته دست هارا تا نرمهٔ گوش ها بلند کنند وباز زیر ناف بگذارند . سبحانک اللّهم را تا آخر بخواند . باز امام الله اکبر میگوید و دست هارا تا گوش ها بلند مینماید . مقتدیان هم الله اکبر گفته دست هارا تا گوش ها بالا میکنند و باز اویزان میگیرند . وقتیکه سه مرتبه این عمل تکمیل شد پس امام و مقتدیان دست های خودرا زیر ناف میگذارند . امام اعوذ بالله وبسم الله را خفیه و قرائت را به جهر میخواند . بعداً رکوع و سجده را طور عادی اداء میکنند . دررکعت دوم امام بسم الله را به آهستگی میخواند زمانیکه از خواندن الحمدلله ویک سوره فارغ شد پس سه بار مانند رکعت اوّل الله اکبر میگویند و درگفتن هر تکبیر دست ها را تا نرمهٔ گوشها بلند میکنند وباز اویزان میگیرند درتکبیر چارم بدون بالاکردن دست هابرکوع میروند وباقی نماز را به شکل عادی به پایان میرسانند. این شش تکبیر را تکبیرهای زوائد میگویند . امام بعد

از نماز برمنبر ایستاده میشود و مانند نماز جمعه دو خطبه می خواند در خطبه احکام صدقهٔ فطر را به مردم بیان میکند .

اگر نماز از عید قربان باشد در وقت رفتن به عیدگاه تمام مردم تکبیرهای تشریق را به آواز بلند میخوانند و در نیت کردن عوض عید فطر عید قربان یاد میکنند و در خطبه های عید قربان امام احکام قربانی وتکبیرهای تشریق را به مردم بیان میکند .

در صورت عذر نماز عید قربان تا روز سوم و نماز عید فطر تا روز دوّم اداء میشود . اگر شخصی نماز عید را پشت سر امام اداء نکند یا قضا شود ، قضائی ندارد . هرگاه امام در نماز عید ایستاده باشد و با وضو کردن مقتدی نماز عید فوت میشود پس تیمم برایش جائز است . همچنین اگر کدام مقتدی در نماز عید بی وضو شود و با وضو کردن او نماز فوت میشود ، جائز است که تیمم کند .

در روز عید پیش از نماز عید و بعد از آن خواندن

نماز نفلی درعیدگاه روا نیست .

تمرین

۱- نماز عید سنّت است یا واجب ؟

۲- ایا نماز عید خفیه خوانده میشود ؟

۳- تکبیر های زوائد کدام و چند اند ؟

۴ - در رکعت اول تکبیرهای زوائد چند است ؟

۵ - در وقت رفتن به عیدگاه درکدام عید تکبیرهابه جهر خوانده میشود ؟

۶ - درخطبهٔ عید قربان امام کدام احکام رابیان میکند ؟

۷- اگر ازکسی نماز عید فوت میشود تیمم برایش رواست یانه ؟

۸ - درعیدگاه پیش از نماز عید وبعد ازآن نماز نفل جائز است یانه ؟

تکبیرهای تشریق

تکبیرهای تشریق عبارت اند از اَللّٰهُ اَکْبَر اَللّٰهُ اَکْبَر لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَکْبَر اَللّٰهُ اَکْبَر وَ لِلّٰهِ الْحَمْدُ .

این تکبیرها از تاریخ نهم (ذوالحجه) که به نام روز عرفه یاد میشود ، بعد از نماز صبح شروع شده وتا نماز دیگر سیزدهم ذوالحجه که تماماً بیست وسه نماز میشود ختم میگردند.

درین روز ها که روزهای تشریق گفته میشوند برهر مسلمان مکلّف واجب است که بعداز ادای نماز فرض یک مرتبه به جهر تکبیر بگوید .

این تکبیرها از زمانی برما واجب شده اند که حضرت ابراهیمؑ به امر خداوندُ پسرخود اسمٰعیلؑ را غرض قربانی با خود به منا برد وجبرئیلؑ برایش به حکم خداوند گوسفندی

قسمت اول تکبیرتشریق (اَللّٰهُ اَکْبَر اَللّٰهُ اَکْبَر) را جبرئیلؑ قسمت دوم (لَآ اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاللّٰهُ اَکْبَر) را ابراهیمؑ وقسمت سوم (اَللّٰهُ اَکْبَر وَلِلّٰهِ الْحَمْد) را اسمٰعیلؑ گفته است .

را از جنّت آورد ودرعوض اسمٰعیلؑ آنرا خوابانیدوحضرت ابراهیمؑ آنرا ذبح کرد واین تکبیرهارا خواندند .

تمرین

۱- تکبیر های تشریق را بخوانید ؟
۲- گفتن تکبیر چه وقت واجب است ؟
۳- این تکبیر ها ازچه زمانی شروع شده اند ؟
۴- قسمت اوّل این تکبیرهارا کی ، قسمت دوّم آن راکی ، وقسمت سوم آنرا کی گفته است .

قربانی

قربانی عمل نیک و بهتر است و برهر مسلمان که مالک نصاب باشد واجب میشود .

پیغمبر ما درمورد قربانی چنین فرموده است : قربانی طریقهٔ بابای شما ابراهیم ع است . وهم فرموده است که درعوض هرموی حیوان قربانی شونده برای قربانی کننده نیکی وثواب داده میشود .

وقت قربانی کردن ازروز دهم ذوالحجه تا آفتاب برآمد روز دوازدهم آن میباشد . وقتیکه درروز سوم عید آفتاب نشست وقت قربانی تمام میشود . درجائیکه نماز عید خوانده میشود آن جا پیش از نماز عید قربانی کردن جائز نیست و درمحله ها وقریه ها بعد از برآمدن آفتاب روز عید هم قربانی کردن روا است .

حیواناتی که قابل قربانی میباشند قرارذیل اند.

۱- برگوسفند ویا بز که یکساله باشد قربانی میشود. و برآن بره که شش ماهه باشد مگر درچاقی و بزرگی با یکساله برابر باشد هم قربانی میشود.

۲- بر گاو یا گاومیش که دوساله باشد.

۳- شتر که پنج ساله باشد.

گوسفند وبز را یکنفر قربانی میکنند ودرقربانی گاو و شتر از یک تا هفت نفر شریک شده میتوانند.

اگر حیوان قربانی کور باشد یا بینائی یک چشم آن طوری باشد که بیشتر از نیم حصه نابینا بوده ویا از گوش، دُم، یا کدام عضو دیگرش نصف ویاقسمت زیادآن قطع شده باشد برآن قربانی نمیشود.

همین طور اگر حیوان قربانی لنگ باشد وتا جای قربانی رفته نتواند ویا نصف ویا تمام دندان هایش افتاده

باشد و علف خورده نتواند برآن قربانی نمیشود .

تمرین

۱- درکدام جای پیش از نماز عید قربانی نمیشود ؟
۲- برکدام حیوانات قربانی نمیشود ؟
۳- درگاو ، گاومیش ، وشتر برای قربانی چند نفر شریک شده میتواند ؟
۴ - شتر چند ساله شود که قربانی گردد ؟
۵ - ایا بربرهٔ شش ماهه که آنقدر چاق باشد که با یکساله شناخته نشود قربانی میشود یا نه ؟

نماز قضائی

برای هرآن کسی که به ادای نماز مکلّف باشد لازم است نماز های فرضی خودرا دراوقات تعین شده اداکند اگرکسی بدون کدام عذر شرعی نماز را قضا کند گناه است . اگر ازکسی به نسبت عذر شرعی مثلاً دروقت نمازخوابش ببرد ، نماز ازیادش فراموش شود ، بسیار سخت مریض گردد ، وامثال این ها ، نماز قضاء شود گناه گار نیست لیکن قضائی آن براو لازم است . اگر درتمام عمر از یک شخص مسلمان وبالغ کمتر ازشش نمازفوت شده باشد اورا صاحب ترتیب میگویند . صاحب ترتیب نمازهای قضاء شدهٔ خودرا به ترتیب ادا میکند .

مثلاً اگر ازکسی ازصبح تا خفتن پنج نماز قضا شد پس به ترتیب پیش از نماز صبح آینده : ازنماز های صبح ، پیشین ، دیگر ، شام وخفتن قضائی می آورد

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد

حمد وثنا وصفات آن ذات پاک بی حد وبی پایان است که آسمان را بدون ستون استوار نموده است و زمین را قابل سکونت تمام جانداران گردانیده است ، و درود باد برپیامبری که خاتم النّبیین ورحمةً لِلعالَمین است ، ودرود باد برهمه اهل بیت ویاران اوتا روزقیامت .

قسمت اوّل

۱- طریقهٔ ادای نماز جماعت :

نمازجماعت سنّت موکد است . ما باید پنج وقت نمازرا با جماعت ادا کنیم .

رسول الله صَلَّی الله عَلَیهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ فرموده است : نمازجماعت

درصورت کم بودن وقت و خوف فوت شدن نماز همان وقت ترتیب ضروری نیست . اگر از کسی وتر قضاء شود، قضائی آوردن آن لازم و به ترتیب قضائی فرائض ادا میشود . در نماز های سنّت قضائی نیست .

مگر از کسیکه فرض وسنّت نماز صبح هردوقضاءشده باشد درهمین روز قبل از زوال قضائی سنّت را با فرض آورده میتواند .

تمرین

۱- تا چند نماز که قضاء شود ترتیب نیست ؟
۲- قضائی درسنّت هست یانه ؟
۳- قضاء آوردن وترواجب ضروری است یانه ؟
۴- درصورت قضاء شدن نماز صبح تاکدام وقت از نماز سنّت قضاء آورده شده میتواند ؟

نماز وتر واجب

نماز وتر برهرمسلمان مکلّف واجب است ادا نکردن آن گناه بزرگ است واگر قضاء شد قضایش آوردن آن واجب است .

وتر سه رکعت واجب وهمهٔ آن پراست که بعداز نماز خفتن تاصبح صادق به یک نیت ویک سلام اداء میشود، دررکعت سوم بعد از خواندن اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ ویک سوره باگفتن الله اکبر مرد دستهای خودرا تا نرمهٔ گوش ها وزن تاشانه ها بلند میکنند .

مرد ها دست های خودرا زیرناف وزن ها بالای سینه میگذارند و دعاء قنوت را خاموشانه میخوانند ونماز راطور عادی تمام میکنند . وتر واجب درماه رمضان باجماعت و دردیگر ماه ها تنها خوانده میشود .

هرگاه کسی بر بیدار شدن خود از خواب یقین داشته باشد

پس نماز وتر واجب را در قسمت آخر شب ادا کند ، اگر در رکعت سوم وتر خواندن دعاء قنوت از کسی فوت شود و در رکوع به یادش بیاید دوباره به خاطر خواندن دعاء قنوت ایستاده نشود لیکن در آخر نماز سجدهٔ سهو کند .

« دعای قنوت این است »

اَللّٰهُمَّ اِنَّا نَسْتَعِيْنُكَ وَ نَسْتَغْفِرُكَ وَ نُؤْمِنُ بِكَ وَ نَتَوَكَّلُ عَلَيْكَ وَ نُثْنِي عَلَيْكَ الْخَيْرَ ط وَ نَشْكُرُكَ وَلَا نَكْفُرُكَ وَ نَخْلَعُ وَ نَتْرُكُ مَنْ يَفْجُرُكَ ط اَللّٰهُمَّ اِيَّاكَ نَعْبُدُ وَ لَكَ نُصَلِّي وَ نَسْجُدُ وَ اِلَيْكَ نَسْعٰى وَ نَحْفِدُ وَ نَرْجُوْا رَحْمَتَكَ وَ نَخْشٰى عَذَابَكَ اِنَّ عَذَابَكَ بِالْكُفَّارِ مُلْحِقٌ ط

تمرین

۱- وتر واجب چند رکعت است وچه وقت اداء میشود ؟

۲- در نماز وترِ واجب درکدام رکعت دعاء قنوت خوانده میشود ؟

۳- درنماز وتر واجب دعای قنوت را بلند میخوانند یا خفیه؟

۴- اگر دررکعت سوم دعای قنوت ازکسی فراموش شود سجدهٔ سهو ادا میکند یانه ؟

۵- وتر واجب درکدام ماه به جماعت ادا میشود ؟

کسیکه دعای قنوت را یاد نکرده باشد پس این دعاء را بخواند .

اَللّٰهُمَّ رَبَّنَا اٰتِنَا فِی الدُّنْیَا حَسَنَةً وَّ فِی الْاٰخِرَةِ حَسَنَةً وَّقِنَا عَذَابَ النَّارِ

یا : اَللّٰهُمَّ اغْفِرْلِی - اویا اَللّٰهُمَّ یَارَبِّ .... سه مرتبه بگوید.

نماز های سنّت و نفل

سنّت نمازی است که رسول الله صَلَّی اللهُ عَلَیهِ وآلِهِ وَسَلَّم آن را ادا کرده است وامّتیان او هم به پیروی او ادا میکنند اگر کسی آن را ترک کند در روز قیامت در حضور پیغمبر ص، ملامت خواهد بود.

نماز های سنّت دریک شبانه روز دوازده رکعت است: دو رکعت پیش از نماز فرض صبح، چار رکعت پیش از نماز فرض پیشین و دو رکعت بعد از آن، دو رکعت بعد از نماز فرض شام و دو رکعت بعد از نماز فرض خفتن. این سنّت ها را سنّت مؤکد میگویند.

علاوه برآن نماز های دیگری نیز هستند که آن ها را سنّت زوائد یا نفل میگویند. اگر کدام مسلمان نماز نفلی بخواند ثواب میبرد واگر نخواند عذابی ندارد.

دو رکعت نماز بعد از برآمدن آفتاب و نماز چاشت

دو رکعت بعد از وضو ، دو رکعت بعداز داخل شدن به مسجد ، چار رکعت پیش از نماز دیگر ، شش رکعت بعد از نماز شام ، چار چار رکعت پیش از نماز خفتن و بعد از آن ، نماز تهجد ومانند آن دیگر نماز های نفلی است که خواندن آن بسیار ثواب دارد.

هرمسلمان باید به نماز های نفلی خصوصاً به تهجد خودرا عادت کند بخاطریکه اجرآن خیلی زیاداست. بتمام رکعت های نماز سنّت ونفل پراست (سوره درآن خوانده میشود)

هرگاه شخصی خواندن نماز نفلی را شروع کندو آن را مکمل نکند ، قضایئ آن براوولازم میشود.

تمرین

۱- سنّت کدام نماز را میگویند ؟
۲- در یک شبانه روز نماز سنّت چند رکعت است ؟
۳- در نماز پیشین چند رکعت سنّت است ؟
۴- نمازهای نفلی کدام اند و به ادا کردن آن چه میشود ؟
۵ - اگر نماز نفل شروع شود وتکمیل نشود قضایش آن لازم است یا نه ؟

اوقاتی که نماز خواندن در آن مکروه است

اوقاتیکه نماز خواندن درآن مکروه است دو قسم میباشد .

۱- اوقاتی است که تمام نماز های فرض، سنّت، جنازه ، سجدهٔ تلاوت و نماز قضائی درآن مکروه است. وآن سه وقت است :

۱- وقت آفتاب برآمد

۲- استواکه آفتاب به پیشانی برابرشود وزوال نه شده باشد (چاشت پخته)

۳- وقت آفتاب نشست . لیکن درآفتاب نشست خواندن نماز دیگر همین وقت جائزاست .

دوّم : آن اوقاتی که تنها نماز نفل درآن مکروه است و نماز قضائی ، جنازه ، سجدهٔ تلاوت

در آن مکروه نیست وآن دو وقت است :

۱- از شفق داغ که آنرا صبح صادق میگویند تا آفتاب برآمد بدون از دو رکعت نماز سنّت دیگر نماز نفل ادا نمیشود .

۲- بعد از نماز فرض دیگر تا نماز شام نماز نفل نمیشود . درین دو وقت نماز جنازه ، قضائی و سجدهٔ تلاوت جائز است .

همچنین وقتیکه امام درروز جمعه برای خطبه برمنبر بالا شود تا زمانیکه امام از خواندن خطبه فارغ نشود نماز خواندن جائز نیست .

از سنّت های مؤکد است و مخالفت کنندهٔ آن منافق است.

وهمچنین فرموده است که : نماز باجماعت ازنمازیکه به تنهائی گذارده میشود (۲۷) درجه افضل تراست.

نماز جماعت چنین ادا میشود که اولاً اقامت گفته میشود ، باز امام درپیشروی همه بطرف قبله ایستاده میشود مقتدیان درعقب او صف بسته می ایستند وهمه نیت نماز میکنند . امام به جهر ومقتدیان خفیه اَللّٰهُ اکبرْ میگویند وهرکس هردو دست خودرا تا نرمهٔ گوش ها بلند میکنند .

بعد از آن امام ومقتدیان طورخفیه سُبْحَانَکَ اللّٰهُمَ را تا آخرمیخواند مقتدیان خاموش می ایستند و امام اعوذ بالله وبسم‌الله را خفیه میخواند ، اگر نمازخفیه باشد امام سورهٔ فاتحه (الحمدلله) آمین ویک سوره یا چند آیات را خفیه میخواند واگر نماز جهر باشد الحمدلله را به جهرمیخواند وبعد از والاالضالّین مقتدیان وامام خفیه

تمرین

۱- اوقات مکروهه چند قسم است ؟
۲- درکدام اوقات نماز قضائی و سجدهٔ تلاوت نمیشود؟
۳- درکدام اوقات تنها نماز های نفل مکروه است ؟
۴- اگر ازکسی نماز دیگر ناوقت شود اداء کردن آن درچه وقت غروب آفتاب جائز است یا نه ؟

زکات وفرضیت آن

زکات درلغت زیادت وپاکی راگویند و در شریعت خاص برای رضاء خداً دادن قسمتی ازمال است به مسلمان مستحق ، زکات فرض ویکی از پنج بنای اسلام است .

زکات به آیت ، حدیث واجماع امّت مسلمه فرض گردیده است . خداوندً متعال زکات را ازاین سبب بر مسلمانان فرض گردانیده است که درمیان مردم کسانی وجود دارند که توان خریدن غذا ولباس را ندارند ویامریض هستند وقدرت تهیه کردن دوا را ندارند ، وباوجود چنین مردم کسانی نیز هستند که پول و ثروت کافی دارند واشیای مورد ضرورت زندگی برای شان به اندازهٔ کافی میرسد .

ازین جهت دین اسلام که مسلمین را با هم برادروخواهر

میدانند ، امرمیکند که ثروتمندان با مساکین معاونت کنند ، تا این ها نیز آرام وآسوده زندگی کنند

واگر ثروتمندان زکات ندهند درروز قیامت با عذاب شدید مواجه خواهند شد .

طوریکه پیغمبرما ،ص، فرموده است : کسانی راکه خدای اقدس دارائی داد وزکات بالای شان فرض شد و به غریبان نداد ، پس درروز قیامت از همین مال او یک مار بزرگ کچل[1] وزهرناک ساخته خواهد شد و از گردنش خواهد پیچید و دهنش را از هردوطرف پاره میکند واورا خواهد گفت که من همان مال و خزانهٔ دنیائی توهستم .

۱- کچل به معنی کل

شرائط فرضیت زکات قرار ذیل اند

۱- عقل است ، پس بر دیوانه فرض نیست.
۲- بلوغ است ، پس برطفل فرض نیست.
۳- اسلام است ، پس برکافر فرض نیست.
۴ - آزادی یا حرّیت است ، پس برغلام فرض نیست.
۵ - مالک نصاب است ، پس برکسیکه مالک نصاب نباشد زکات فرض نیست .

در زکات دادن نیت شرط است . پس زکات دهنده یا در وقت زکات دادن ویا دروقت جدا کردن پول زکات از مالش نیت کند .

۱- آیت شریف : وَاٰتُوا الزَّکٰوۃَ ۲- حدیث شریف : بُنِیَ الْاِسْلَامُ عَلٰی خَمْسٍ شَهَادَۃِ اَنْ لَّا اِلٰهَ اِلَّا اللّٰهُ وَاَنَّ مُحَمَّدًا رَّسُوْلُ اللّٰهِ وَاِقَامِ الصَّلٰوۃِ وَاِیْتَاءِ الزَّکٰوۃِ وَالْحَجِّ وَصَوْمِ رَمَضَانَ .

تمرین

۱- زکات درلغت وشریعت چه را میگویند ؟
۲- زکات به چه فرض شده است ؟
۳- اگر برکسی زکات فرض شود وآنرا ندهد درروزقیامت ازآن چه ساخته میشود ؟
۴ - شرائط فرضیت زکات چند وکدام اند ؟

نصاب زکات طلاونقره

نصاب زکات طلا بیست مثقال است هرکسی که بیست مثقال طلا داشته باشد ، زیور باشد یا ظرف ویا پارچه ، واز احتیاج اصلی اضافه بوده وازکسی قرض نگرفته باشد ویکسال برآن گذشته باشد چهلم حصهٔ آنرا درزکات میدهد. پس دربیست مثقال طلا نیم مثقال زکات داده میشود.

و قتیکه چار مثقال یعنی پنجم حصهٔ نصاب بر بیست مثقال اضافه شود پس نیم مثقال ودو قیراط زکات بدهد یک مثقال بیست قیراط است بناءً چارمثقال باهشتاد قیراط مساوی میشود . وچهلم حصهٔ هشتاد قیراط دوقیراط میشود.

نصاب زکات نقره دوصد روپیهٔ شرعی است که وزن هرده روپیهٔ آن هفت مثقال میباشد . پس هرشخصی که این نصاب دارد وبرآن یکسال سپری شده باشد و از کسی قرض هم نگرفته باشد در چهل روپیه یک روپیه زکات میدهد که به این حساب در دوصد روپیه پنج روپیه زکات میشود .

اگر چهل روپیه بر نصاب زیاد شود (دوصد وچهل روپیه شود) شش روپیه زکات آن میشود . اگر کسی قدری طلا و قدری نقره داشت و هرکدام آن به نصاب نمی رسید ، پس هر دورا ازروی قیمت یکجا نماید مثلاً پنج مثقال طلا داشته باشد که باصد روپیه مساوی میشود و صد روپیه نقد

داشته باشد که مجموعاً دو صد روپیه میشود . پس مالک نصاب نقره بوده باید زکات آنرا بدهد .

اگر یک نفر ده مثقال طلا و صد روپیه نقد داشته باشد درصورتیکه صد روپیه را به طلا تبدیل کند ، ده مثقال طلا برآن نشود یعنی نصاب طلا را پوره نکند لیکن اگر قیمت طلا را به روپیه بگرداند پس قیمت آن صد یا بیشتر از صد روپیه شود بناءً در این صورت به نصاب نقره گردانده شود، زیرا این به نفع غریبان است وزکات آن داده شود .

تمرین

۱- نصاب طلا چقدر است ؟

۲- برنصاب طلا چقدر اضافه شود که درآن نکات لازم میشود ؟

۳- یک مثقال چند قیراط است ؟

۴- نصاب نقره چقدر است ؟

۵- ده روپیهٔ شرعی با چند مثقال مساوی است ؟

۶- درچهل روپیه که برنصاب اضافه شود چقدر نکات میشود ؟

زکات در مال تجارت

در تمام اموال تجارت مثلاً پارچه ، چارپایان ، چوب ، آرد ومانند آن که قیمت آنها به اندازهٔ نصاب طلا و نقره برسد وبرآن یکسال گذشت ، زکات فرض میشود و مالک نصاب از روی قیمت ونصاب طلا ونقره از آن زکات میدهد . مال تجارت که هرچیزی باشد در سال یک بار قیمت گذاری میکنند وزکات آنرا میدهد .

در اشیائیکه برای ضرورت خویش باشند مثلاً : کتاب های درسی ، سامان کسب وکار خود مانند سامان آلات زرگری ، آهنگری ، نجاری ، دهقانی وغیره که برای تجارت نباشند زکات نیست .

اگر نصاب مال تجارت در اول ویا آخرسال کامل ودرمدت مابینی سال کم باشد باکی ندارد ، زکات آنرا بدهد هرگاه درمیان سال فایده کند پس درآخرسال زکات فایده آنرا هم بدهد .

تمرین

۱- زکات مال تجارت را چطور میدهید ؟
۲- در کتاب های درسی و آلاتی که به خاطر تجارت نباشند زکات است یا نه ؟
۳- در همان فایدهٔ مال تجارت که در بین سال حاصل کرده باشد زکات است یا نه ؟

آمین میگویند . امام بعد از خواندن چند آیت یا یک سوره با گفتن اَللّٰه اَکْبَر همراه با مقتدیان به رکوع میرود .

در رکوع تسبیح (سبحان ربی العظیم) را سه مرتبه میگویند. سپس امام به آواز بلند سمع الله لمن حمده و بعد از آن مقتدیان طور آهسته ربنا لک الحمد گفته ، راست ایستاده میشوند ، بعداً با گفتن اَللّٰهُ اکبر به سجده میروند ، در سجده سه مرتبه سبحان ربی الاعلی میگویند باز اللّٰهُ اَکْبَر گفته و درست می‌نشینند باز الله اکبر میگویند و به سجده دوّم میروند .

سجده دوّم را مانند سجدهٔ اول ادا میکنند . و با گفتن الله اکبر برخیزند و راست استاده شوند و رکعت دوم را مانند رکعت اول ادا نمایُند . بعد از رکعت دوّم که امام و مقتدیان از سجدهٔ دوم بلند شدند در حالت نشسته التحیات را تا عبده ورسوله خفیه بخواند .

اگر نماز فرض دو رکعتی باشد درود و دعا را هم میخواند

مستحقین زکات

اشخاص ذیل مستحق دادن زکات میباشند .

۱- فقیراست که یک اندازه مال دارد امّا مالک نصاب نباشد.

۲- مسکین است که چیزی ندارد .

۳- مامورینی است که از طرف پادشاه یا حکمران برای جمع آوری زکات مقرر شده باشند به اندازهٔ کارشان به آن ها زکات دادن جائز است .

۴ - غلامی است که با دارش برایش گفته باشد که اینقدر پول برایم بیاور بعداً آزادت میسازم وغلام آنرا قبول کند پس زکات گرفتن برایش جائز است .

۵ - قرضدار است ،کسی که مالک نصاب باشد لیکن قرضدار بوده باشد زکات گرفتن برایش جائز است .

۶ - برای غازیان ومجاهدینی که در یک منطقه مانده باشند و برای خرچ ومصرف چیزی نداشته باشند گرفتن

زکات برای‌شان جائز است.

۷ - به مسافریکه پول ندارد ،اگرچه درخانه مالدارباشد دادن زکات روا است .

دادن زکات به اشخاص ذیل جائز نیست .

۱- به مادر ، پدر ، پدرکلان ، مادرکلان و هم چنین به اولاد ونواسهٔ خویش زکات دادن جائز نیست .

۲ - به غلام ومکاتب خود (به آن غلامی که مالک برایش گفته باشد که تو بعد ازمرگ من آزاد هستی) همچنین به کنیزخود که اولاد داشته باشد ، ویابه آنکه کاملاً آزادش نکرده باشد زکات دادن مولا جائزنیست.

۳- به ثروتمند یا طفل وغلام اوزکات دادن جائز نیست . ۴- به بنی هاشم زکات دادن جائز نیست.

۵ شوهر به زن وزن به شوهرخود زکات ندهد .
۶ - بر پول زکات آباد کردن مسجد ، مرده راکفن دادن و قرض مرده راادا کردن روانیست .
بردن پول زکات به جای دیگری درصورتی جائز است که درآن جا خویشاوندان غریب داشته باشدو یا غریبان آن جا بسیار محتاج باشند .

تمرین

۱- فقیر کیست ومسکین کی رامیگویند ؟
۲- به غازیان عقب مانده زکات دادن جائز است یانه ؟
۳- زکات به کی داده نمیشود ؟
۴- برپول زکات مسجد آباد کردن ، مرده راکفن دادن درزکات قبول میشود یانه ؟

زکات شتر

چارپایانی که بیشتر وقت سال در صحرا بچرند و به نصاب برسند درآن ها هم مانند طلا ونقره زکات لازم میشود. کسی که از پنج تا نُه شتر داشته باشد یک گوسفند را درزکات بدهد.

ازده تا چارده شتر دوگوسفند - از پانزده تا نزده شتر سه گوسفند - از بیست و پنج تا سی و پنج شتر یک شتر یکساله را زکات بدهد. اگر تعداد شترها از سی و شش تا چهل و پنج باشد، پس یک شتر دو ساله را درزکات بدهد. از چهل وشش تا شصت شتریک شتر سه ساله زکات داده میشود. از شصت ویک تا هفتادو پنج شتر یک شتر چارساله - واز هفتادوشش تا نود شتر دو شتر دوساله را زکات بدهد. از نود ویک تا یکصدو بیست شتر دوشتر سه ساله درزکات داده میشود. هرگاه تعداد

شترها از یکصدو بیست ویک تا یکصدوچهل وچارباشد علاوه بردو شتر سه ساله درهرپنج شتر زیاد شده یک گوسفند زکات بدهد.

وقتیکه تعداد شتر به یکصدوچهل وپنج رسید، پس دو شتر سه ساله ویک شتر یکساله را درزکات بدهد. در یکصدوپنجاه شتر سه شتر سه ساله زکات میشود. درهر پنج شتر که از یکصدوپنجاه زیاد میشود سه شترسه ساله ویک گوسفند زکات میشود. این قاعده تایکصدوهفتاد وچار شترمیرسد.

دریکصد وهفتادوپنج تا یکصدوهشتادوپنج شترسه ساله ویک شتر یکساله زکات میشود.

ازیکصدوهشتاد وشش شتر تا یکصدو نودوپنج، سه شتر سه ساله ویک شتر دوساله وازیکصدونود وشش تا دوصد شتر چار شترسه ساله زکات داده میشود.

زمانیکه تعداد شترها از دوصد زیاد شود ادای زکات

آن طوری ترتیب میگردد که با زیاد شدن از یکصدوپنجاه شتر ترتیب یافته بود .

تمرین

۱- نصاب اول شترها کدام است ؟
۲- درسی وشش شتر چقدر زکات میشود ؟
۳- سه شتربچه درچند شترزکات داده میشود ؟
۴- بریکصد وپنجاه که ده شتر دیگر زیاد شود زکاتش چند میشود ؟
۵ - شتر چارساله درچند شتر لازم میشود ؟
٦- اگرکسی صد شتر را درخانهٔ خود نگاه کند درآن زکات است یا نه ؟

زکات گاو

در گاو هائیکه تعداد آنها از سی کمتر باشد زکات نیست.
وقتیکه تعداد آن ها به سی برسد ویکسال برآن ها بگذرد ومدت زیاد سال درصحرا بچرند پس مالک نصاب گو سالهٔ نر یا مادهٔ یکساله را زکات میدهد . درچهل گاو یک گاو دوساله لازم میشود .
زمانیکه تعداد آن ها از چهل گاو زیاد میشود پس در هرگاو چهلم حصه ، $\frac{1}{40}$ ، قیمت یک گاو دوساله زکات داده میشود . اگر دو گاو زیاد شد $\frac{2}{40}$ حصه واگرسه گاو زیاد شد $\frac{3}{40}$ حصه از قیمت گاو دوساله زکات داده میشود.
درزکات دادن این ترتیب تا پنجاه ونه گاو دوام مینماید .
حینکه تعداد گاو ها به شصت برسد پس دوگوسالهٔ یکساله رامیدهد . اگر تعداد به هفتاد برسد یک گاودوساله ویک یکساله رازکات میدهد . درهشتاد گاو ، دوگاو

دو ساله را زکات میدهد .

ازین به بعد[1] درهرده گاو که برنصاب زیاد میشود زکات گاو از دوساله به یکساله واز یکساله به دوساله تغیر خواهدکرد .

زکات گاومیش ها ونصاب آن عیناً مانند زکات ونصاب گاوها است وکدام فرقی ندارد .

۱- مثلاً درهشتاد گاو دوگاو دوساله زکات میشود زیرا دوبارچهل گاو درآن موجوداست . وقتیکه ده برآن زیاد ونود شدند پس سه گوسالهٔ یکساله را زکات میدهد . زیرا سه بار سی گاو درآن موجوداست واگرصدگاوشد پس یک گاو دوساله ودوگوسالهٔ یکساله زکات آن میشود زیرا یک بارچهل ودوبار سی گاو درآن موجود است پس درحالت اوّل به یکساله ودرصورت دوّم به دوساله تغیرکرد .

تمرین

۱- درچند گاو دادن زکات فرض میشود ؟
۲- بر چهل گاو که دوگاو زیاد شود زکاتش چقدر است ؟
۳- درنود گاو چقدر زکات داده میشود ؟
۴- یک گوسالهٔ دوساله زکات چند گاو است ؟

●●●

زکات گوسفند و بز

نصاب زکوٰة گوسفند و بز چهل است ، کسی که صاحب چهل رأس بز و یا گوسفند باشد و مدت زیاد سال در صحرا چریده باشند ، پس در چهل تا یکصد و بیست گوسفند یا بز یک رأس آن زکات میشود .

از یکصد و بیست و یک تا دو صد گوسفند دو گوسفند را زکات میدهد . از دو صد و یک گوسفند تا سه صد و نود و نه ، سه گوسفند را زکوٰة میدهد .

وقتیکه تعداد بز و گوسفند به چار صد بر سد پس چار گوسفند زکات دارد . از چار صد گوسفند بالاتر در هر صد گوسفند و بز یک گوسفند زکات میدهد . مثلاً در پنجصد گوسفند پنج و در ششش صد گوسفند شش گوسفند را زکوٰة میدهد .

تبصره : در قاطر و یا خر که برای تجارت نباشد زکوٰة

و دروقت گشتاندن سلام بطرف راست وچپ امام به جهر و مقتدیان خفیه السَّلامُ عَلَیکم وَرَحمَةُ الله وَبَرَکاتُه میگویند

درنماز فرض سه رکعتی وچار رکعتی التحیات را تا عبده ورسوله میخوانند . امام ومقتدیان باگفتن الله اکبر برای رکعت سوم بلند میشوند . اگر نماز سه رکعتی باشد در رکعت سوم امام تنها الحمد لله را تا آخر طور خفیه می خواند از سجدهٔ دوم رکعت سوم که بلند شدند . تشهد ، درود و دعارا می خواند و سلام میگرداند .

اگر نماز چاررکعتی بود ، با بلند شدن از سجدهٔ دوم رکعت سوم برای رکعت چارم استاد میشوند . وآن را مانند رکعت سوم ادا میکنند ، بعدازآن برای ادای قعدهٔ آخری نشینند ، وبطرف راست وچپ سلام میگردانند که باگشتاندن سلام نماز جماعت تمام میشود .

شماره	لفظ	معنی	شماره	لفظ	معنی
۱ -	سنّت	طریقه	۴ -	تشهد	التحیات تا آخر
۲ -	مؤکد	تاکید شده بحکم	۵ -	دعا	اللّهم ربّنا ....
۳ -	قعده	نشستن			

لازم نمیشود .

اگر برای تجارت باشد - قیمت آنرا به نصاب طلا و نقره حساب کرده واز روی آن زکوٰة را اداء کنند .

در اسپ ها که نر ومادہ یکجا باشند به قول اصحاب زکوٰة نیست . امام صاحبؒ میگوید که درآن زکوٰة است . امّا اختیار به مالک است که درمقابل هراسپ یک دینار زکوٰة میدهد یا اسپ ها را قیمت گذاری میکند واز روی نصاب طلا ونقره زکوٰة آن ها را میدهد .

اگر اسپ ها تنها نر ویا ماده باشند برآن ها زکوٰة لازم نمیشود . تنها درشتر بچه ها، بره ها وگو ساله های که چارپایان کلان باآن ها نباشند زکوٰة نیست .

تمرین

۱- نصاب اوّل گوسفند وبز چقدر است ؟

۲- دو گو سفند زکوٰة در چند گوسفند لازم میشود ؟

۳- در سه صد گو سفند چقدر زکوٰة میشود ؟

۴- در بره ها ، بچه های شتر وگوساله ها که تنها باشد زکوٰة است یانه ؟

صدقهٔ فطر

بر هرمسلمان اصیل که مالک نصاب بوده وضروریات
خانه اش مکمل باشند صدقهٔ فطر واجب است .
به طوریکه صدقهٔ فطر خودش واطفال خودرا که چیزی
نداشته باشند و صدقهٔ فطرغلام خودرا بدهد . اندازهٔ
صدقهٔ فطریک نفر نیم پیمانه گندم یا آرد گندم یا یک پیمانه
جو ویا خرما یا یک پیمانه کشمش است . ویا قیمت آن را
میدهد . وقت ادای صدقهٔ فطر بعداز سفیده داغ روز
عید رمضان وپیش از نماز عیداست و به مساکین داده
میشود . اگرصدقهٔ فطر پیش از عید فطرداده شود هم
جائز است . لیکن اگر از روز عید تجاوز کند ثوابش کم
میشود . اگردرشب عید کسی وفات شود ، صدقهٔ فطرآن
لازم نمیشود . اگرکدام طفل درشب عید تولد شود پس
صدقهٔ فطر براو لازم میشود . صدقهٔ فطر زن واولاد

بالغ بر شوهر و پدر لازم نیست .

تمرین

۱- صدقهٔ فطر یک نفر چقدر گندم میشود ؟
۲- وقت ادای صدقهٔ فطر کدام است ؟
۳- اگر طفلی درشب عید تولد شود صدقهٔ فطربالایش لازم است یانه ؟
۴ - اگرکسی درشب عید فوت شود صدقهٔ فطرآن را بدهند یانه ؟

قسمت دوّم

عَقِیدَه

۱- توحید (یگانگی) اللهٗ

اللهٗ نام آن ذاتیست که درذات و صفّات خود شریک ندارد.

تمام صفّات، کمال و جلال را داراست واز هرعیب و نقصان پاک میباشد.

توحید: یگانگی راگویند یعنی مامسلمانان کاملاً یقین وعقیده داریم که خدای پاکٗ یکتاو در ذات (وجود وصفّات) خودْ شریک وهمتا ندارد.

دلائل نقلی توحید

الله جَلَّ جَلَالُهُ

در انسان ها چنین بندگان نادان هم وجود دارند که از وحدانیت ویگانگی خداوند انکار میکنند.
با دست خود از سنگ، آهن، چوب و دیگر چیز ها مجسمه ها میسازند وآن هارا با خدا شریک میسازند و عبادت آن ها را میکنند.

تعدادی از مردم هستند که خدا را نسبت پسر میدهند مانند یهود که عزیر عَلَيْهِ السَّلام را و نصاری که عیسی عَلَيْهِ السَّلام را پسر خدا میگویند وبی بی مریم مادر عیسی عَلَيْهِ السَّلام را زن خدا میدانند العیاذ بالله.

وحدانیت خدا و تردید سخنان منکرین و کافران در قرآن کریم ثابت شده است. طوریکه الله جَلَّ جَلَالُهُ

می فرماید . ﴿قُلْ هُوَاللّٰهُ اَحَدٌ﴾ بگو ای پیغمبر که اللّٰه یک است . ﴿اَللّٰهُ الصَّمَدُ﴾ خدا بی نیاز است ، به هیچ کس در هیچ چیز وکاری احتیاج وضرورت ندارد . و تمام مخلوق به او محتاج است . ﴿لَمْ یَلِدْ﴾ هیچگاه کسی را تولد نکرده است . ﴿نه پسر دارد نه دختر﴾ پس آن مردم بدبخت ونادان که میگویند عیسٰی عَلَیْهِ السَّلام ، یا عزیر عَلَیْهِ السَّلام پسر خدا ست یا ملائک دختران خداوند اند این چیز ها همه دروغ بوده وکافران آن را از خود ساخته اند .

﴿وَ لَمْ یُوْلَدْ﴾ هیچگاه از کسی پیدا نشده است ﴿نه مادر دارد و نه پدر﴾

پس آن انسان های بدبخت ونادان که عیسٰی عَلَیْهِ السَّلام را پسر خدا میدانند ، آن ها دروغ میگویند وکافر هستند زیرا عیسٰی عَلَیْهِ السَّلام از بی بی مریم تولد شده است وخدا نیست . صفات خدا اینست که نه کسی از او پیدا شده

و نه او ازکسی پیدا شده است .
« وَلَمْ یَکُنْ لَهُ کُفُواً اَحَدٌ » و هیچ کس همتای اونیست.
مثل ، همتا ، مخالف وشریک ندارد و تنها ذات واحد
و یگانه است .

هرآیت این سوره دلیل وحدانیت خدا جَلَّ جَلَالُهُ است و برمنکران و
کافران رد واضح است . علاوه براین سوره درقرآن کریم دلائل وحدانیت
خداوند بسیار زیاد است که درصنوف دیگر برآن هابحث خواهدشد.

دلائل عقلی وحدانیت

الله جَلَّ جَلَالُهُ

الله یک است وشریک ندارد اگر دو یا سه خدا موجود می بود ، العیاذ بالله ، و هریک صاحب ارادهٔ آزاد وقدرت می بود پس نظام فعلی زمین وکائینات یک حالت ثابت نمیداشت یکی برای پیدا کردن یک چیز و دیگری برای پیدا نکردن یک چیز اراده میکرد مثلاً یکی زمین را منهدم میساخت و دیگری باز به شکل دیگری آن را میساخت ، هم چنین این کوه ها وآسمان ها را یکی به یک - رنگ و دیگری به رنگ دیگر میساخت واشکال ظاهری آن ها تبدیل می شدند و هرروز به اشکال مختلف دیده میشدند.

لیکن میبینیم که زمین ، کوه ها ، آسمان ها و دیگر تمام کائینات را خداوند به یک اندازهٔ معین خاص به

قدرت کامل خود ساخته است و به امر اللهؑ درزمان تعین شده فنا میشوند . خداؑ برای هرچیز یک تاریخ و عمر ثابت معین کرده است که از آن یک ثانیه پس و پیش شده نمیتواند . از نظام موجود این کائنات خدا چنین ثابت میشود که خدا دو یا سه تا نیست بلکه یک خداؑ وجود دارد که مالک ارادهٔ آزاد و قدرت است هر چیزی را که بخواهد درهر وقت وهرجای بدون زحمت آن را پیدا کرده میتواند .

دومین دلیل عقلی درتوحید خداؑ : زمین،کوه‌ها دشت ها ، تپه ها ، بلندی ها ، پستی ها ، چارپایان ، نباتات و تمام اشیای دیگر دلائل کمال ، قدرت،عظمت و یگانگی خداوند تعالیٰؑ است زیرا خداوندؑ زمینی را برای سکونت هموار نموده است که نه بسیار نرم و نه خیلی سخت است ،آسمان را بدون ستون استوار داشته وبر آفتاب ، مهتاب و ستاره گان آن را مزّین کرده است . کوه ها را

تمرین

۱- نماز با جماعت فرض است یا سنّت ؟

۲- نماز جماعت از نماز تنها گذار چند درجه افضل‌تر است ؟

۳- در جماعت پیشروی مقتدیان کی استاده میشود ؟

۴- مقتدیان بعد از سبحانک اللّهم چه میکنند ؟

۵- امام ومقتدیان چه وقت آمین میگویند ؟

۶- امام در نماز فرض رکعت سوم وچارم راچطور ادا میکند ؟

مانند میخ برزمین کوبیده . دشت ها ، تپه‌ها ، بلندی ها و پستی هارا با سنگ ها ، گل ها ، درختان و بته های رنگارنگ زینت داده است .

همچنین درچارپایان ، نباتات ، باغ ها ، چمن زارها و انسانان نشانه های واضح ، بزرگی ویگانگی خداوند موجود است . اگر دقیقاً فکر کنیم ، بدون ذات واحد خدا دیگر هیچ کس این چیزهارا پیدا کرده نمیتواند ونه آن ها را بمیان آورده میتواند .

لذا برما لازم وضروری است که عبادت وبندگی خدا را بکنیم .

تمرین

۱- وحدانیت خدا بر کدام آیت ثابت است ؟

۲- از کدام آیت معلوم میشود که خدا کسی را تولد نکرده است ؟

۳- وَلَمْ یُولَدْ چه معنی دارد وعقیدهٔ کدام مردم را رد میکند ؟

۴- درساختمان آسمان ها چه نشانه های وحدانیت خدا موجوداست ؟

۵ - این نظم موجود کائنات برچه دلالت میکند ؟

٦ - آسمان ، آفتاب ، مهتاب وستاره ها را کی پیدا کرده وبرای چه پیدا شده ؟

چهار دلیل احکام شرعی

برای ثبوت احکام شرعی چهار دلیل وجود دارد.

اوّل کتاب الله: یعنی قرآن کریم که کتاب فصیح وبلیغ خداوندُ است وتوسط جبرائیل عَلَیْهِ السَّلام برآنحضرت مُحَمَّد صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمُ نازل شده است.

دوّم: حدیث شریف: اقوال وافعال یعنی فعل و تقریر آنحضرت (ص) ویا رانش را حدیث شریف میگویند.

سوم: اتفاق واجماع امّت مسلمان بریک حکم است.

چارم: قیاس است یعنی تشبیه یک حکم با حکم منصوصی دیگری میباشد..

هرحکم شرعی بریکی از دلائل چارگانهٔ فوق ثابت میشود.

امام ابوحنیفه رحمة الله تعالی علیه

در اسلام مذاهب بسیار است . پیروان تمام مذاهب اسلامی مسلمان و برادران یکدیگر اند .

ما درین صنف سوانح مختصر پیشوایان چار مذهب (امام ابوحنیفه ، امام مالک ، امام شافعی ، امام احمد بن حنبل رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِمْ را میخوانیم .

بیشتر مردم ما پیرو مذهب امام ابوحنیفه میباشد .

ابوحنیفه ، نعمان پسر ثابت و نواسهٔ نرو طی است . امام ابوحنیفه اصلاً افغان است پدرکلان هایشان افغانستان به کوفه رفته اند . (کوفه) درآنوقت از شهرهای بسیار مشهور مسلمانان بود ، آنجا تجارت میکردند . ابوحنیفه درسال (۸۰) هجری درکوفه تولد و درسال (۱۵۰) هجری در شهر بغداد عراق وفات شد .

ابوحنیفه علوم مختلف آن وقت را از استادان مشهور آموخت

و بعداً درکوفه علم فقه را از «حماد» یاد گرفت.
زمانیکه «حماد» وفات شد، شاگردانش ابوحنیفه را
درعراق رئیس علماء فقه تعین نمودند.

ابوحنیفه مسائل مشکل را از روی قرآنکریم و سنّت
پیغمبر حل میکرد وسوالات مسلمانان راجواب میداد. امام
ابوحنیفه یک عالم بسیار دانا، هوشیار وپرهیزکار بود. بنا
به این سبب اورا امام اعظم «امام بزرگ» میگفتند[1] باوجود
اینکه ابوحنیفه درعراق رئیس علماء بود تجارت هم میکرد.
مفاد سالانهٔ تجارت را جمع آوری می نمود واحتیاجات شاگردان
خویش، علماء وکسانی را برآن رفع میکرد که علم حدیث
را تدریس میکردند ویاخودشان می آموخت. پول باقی مانده
را به آن ها میداد وبرای شان میگفت که به جز از خدا
ستائش هیچ کسی رانکنید، زیرا من از مال خود به شما
چیزی نداده ام، این مهربانی خداوند است که از
سبب شما برمن شده است. امام ابوحنیفه عزّت نفس

داشت ، بنابرین از هیچ کس طمع چیزی را نمیکرد .
خیلی امانت کار بود . بخشش میکرد وبخیل نبود بسیار
دیندار ، پاک وپرهیزگار بود - در روز روزه میگرفت
و درشب عبادت خدا را میکرد .
امام ابوحنیفه درمسلمانان جهان پیروان خیلی زیاد دارد
کسانیکه به مذهب ابوحنیفه هستند ، آن ها را حنفی
مذهب میگویند .

---

۱ - مقبرهٔ ابوحنیفه در قریهٔ (اعظمیه) که به امام اعظم منسوب بود
واقع میباشد .

تمرین

۱- نام ابوحنیفه چیست ؟
۲- امام ابوحنیفه اصلاً از کجا است ؟
۳- امام ابوحنیفه برعلاوهٔ اینکه رئیس علماء فقه عراق بود دیگر چه شغلی داشت ؟

امام مالک رحمة الله علیه

امام مالک پسرانس اصبحی بود . امام مالکؒ رئیس علمای مدینه بود . درعلم حدیث پیغمبرؐ خوب معلومات داشت .

امام مالکؒ درسال (۹۳) هجری در شهرمدینه تولد شده است ودرسال (۱۷۹) هجری به عمر (۸۶) سالگی درآن جا وفات شد .

امام مالکؒ از علمای بزرگ زمان خود علم آموخت تا آنکه در حجاز (عربستان) صاحب مذهب شد . امام مالکؒ درعلم ودانش بسیار شهرت یافت ، دوستداران علم ازهرطرف برای یادگرفتن احادیث پیغمبرؐ نزد او میرفتند . امام مالکؒ درحالیکه لباس خوب وخوشبو را به تن میداشت ، درمسجد پیغمبرؐ با کمال ادب می‌نشست ودرس حدیث میداد ، و به احترام پیغمبرؐ با صدای

نرم و آهسته سخن میگفت . امام مالکؒ هم در بین مسلمانان پیروان زیاد دارد . کسانیکه پیرو مذهب امام مالکؒ اند آن ها را مالکی میگویند که مذهب شان نیز به همین نام یاد میشود .

امام مالکؒ نیز از روی قرآنکریم واحادیث پیغمبرص، مسائل مشکل را حل میکرد وسوالات مسلمانان را جواب میداد .

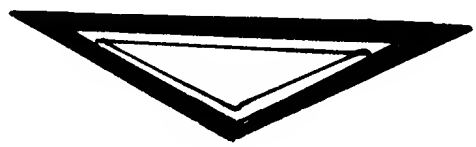

تمرین

۱- امام مالکؒ درکدام علم بسیارشهرت داشت؟
۲- امام مالکؒ درکجا تولد شده است؟
۳- کسانیکه پیرو مذهب امام مالکؒ اند آن ها را چه میگویند؟

۲- شرائط وجوب نماز جمعه

نماز جمعه فرض عین ویکی از نشانه های بزرگ اسلام است که به این ترتیب بیان میشود .

مسلمانان در روز جمعه بعد از زوال آفتاب واذان در مساجد جامع قریه ها و شهرهای خویش با هم جمع میشوند ، امام مسجد جامع که خطیب نامیده میشود بعد از چار رکعت نماز سنّت واذان دوم وپیش از نماز جمعه برمنبر خطبه می خواند ، بعد از خواندن خطبه دو رکعت نماز فرض جمعه مانند نماز صبح به جهر ادا میکند . درنماز جمعه مسلمانان ازا حوال یکدیگر خبرمیشوند . مثلاً اگر کسی مریض باشد یابه سفر رفته باشد ویا باکدام مشکل دیگری مواجه باشد ، به اندازهٔ توان خود با او همدردی ، معاونت وکمک میکنند .ازروی برادری اسلامی درخوشی او خوش واز غم او غمگین -

امام شافعی رحمة الله علیه

امام شافعی محمّد ، پسرادریس ، نواسهٔ عباس وکواسهٔ شافع است .

نسب امام شافعیؒ درعبد مناف به رسول الله ،ص، میرسد.

امام شافعیؒ درسال ۱۵۰، هجری در (غزه) تولد ودرسال ۲۰۴، هجری درمصروفات شد .

امام شافعیؒ دوساله بود که مادرش اورا باخود به مکّه معظمه برد درآن جادرس قرآنکریم خواند ، علم لغت و شعر را یادگرفت . فقه را از مسلم پسرخالد که مفتی مکّه معظمه بود آموخت . بعد ازآن به مدینه منوّره رفت واز امام مالکؒ علم حدیث رایادگرفت .

امام مالکؒ یک ذکاوت عجیبی را درامام شافعیؒ میدید وهروقت از هوشیاری و ذکاوت او سخن میگفت. بعداً به یمن رفت لیکن ازآن جا بطرف بغداد سفرکرد

و در آن جا با محمّد شیبانی ملاقات کرد ، و از او علم آموخت . سپس باز به مکّه آمد و گاهی به عراق میرفت و گاهی به حجاز ، تا آنکه در مصر اقامت نمود و مذهب خود را در آن جا پخش کرد .

تعداد زیادی از مسلمانان جهان از مذهب امام شافعیؒ پیروی میکنند ، کسانیکه که از مذهب امام شافعیؒ پیروی میکنند ایشان را شافعی مذهب میگویند

امام شافعیؒ هم از روی قرآن مجید و سنّت پیغمبرؐ مسائل سخت و پیچیده را حل میکرد و به سوالات مسلمانان جواب میگفت .

تمرین

۱- نام امام شافعیؒ چیست ؟
۲- امام شافعیؒ درکدام سال وفات شد ؟
۳- امام شافعیؒ مذهب خودرا درکجا پخش کرد ؟

امام احمد بن حنبل رحمة الله عليه

نامش احمد، پسر محمّد ونواسهٔ حنبل شیبانی است.
امام حنبلؒ درسال ۱۶۴ هجری درمرو تولد شد و در سال ۲۴۱ هجری دربغداد وفات یافت[1] دراوّل از ابو یوسف که شاگرد ابوحنیفهؒ بود درس خواندوبعداً آموختن علم حدیث را شروع نمود. تا اینکه درحدیث شهرت کافی یافت.

از جملهٔ شاگردان امام حنبلؒ بخاری، و مسلم، بسیار مشهوراست. امام حنبلؒ یک شخص پرهیزگار، امانتکار و دانا بود وازحق وخیردفاع میکرد.
ازین سبب مسلمانان بااو بسیار علاقه داشتند و از نصایح، علم ورهنمائی های اوپیروی میکردند. امام

۱- بعضی مؤرخین میگویندکه امام احمد بن حنبلؒ درشکم مادربود. مادرش ازمرو به بغدادرفت واحمد بن حنبلؒ درماه ربیع الاوّل سال ۱۶۴ هجری درآن جا تولد شد.

شافعیؒ دربارهٔ او چنین گفته است : « از بغداد برآمدم وکسی را از امام احمد بن حنبلؒ خوب دانا وپرهیزگارتر ندیدم »

امام حنبلؒ نیز دربین مسلمانان پیروان دارد که ایشان را حنبلی میگویند ومذهب شان نیز به این نام یاد میشود .

امام حنبلؒ هم از روی قرآنکریم واحادیث پیغمبر (ص) مسائل مشکل را حل میکرد وسوالات مسلمانان راجواب می‌داد.

تمرین

۱- نام امام حنبلؒ چیست ؟
۲- امام حنبلؒ درکدام سال تولد شده است ؟
۳- کسانی که برمذهب امام حنبلؒ اند آن ها را چه میگویند ؟

قرآن کریم برای صنف پنجم

دو بخش قرآنکریم طوری در نظر گرفته شود که یکی تنها از روی قرآن مجید خوانده شود و دیگری به حافظه سپرده شده و یاد گردد مانند ذیل ؛

الف ؛ بخش خواندن از ابتدای پارهٔ چهارم قرآن کریم تا پایان پارهٔ ششم می باشد .

ب : بخش حفظی ؛

سورة يٰسٓ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

يٰسٓ ۚ وَالْقُرْاٰنِ الْحَكِيْمِ ۙ اِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِيْنَ ۙ
عَلٰى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيْمٍ ۭ تَنْزِيْلَ الْعَزِيْزِ الرَّحِيْمِ ۙ
لِتُنْذِرَ قَوْمًا مَّآ اُنْذِرَ اٰبَآؤُهُمْ فَهُمْ غٰفِلُوْنَ ۙ
لَقَدْ حَقَّ الْقَوْلُ عَلٰٓى اَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۙ
اِنَّا جَعَلْنَا فِيْٓ اَعْنَاقِهِمْ اَغْلٰلًا فَهِيَ اِلَى الْاَذْقَانِ
فَهُمْ مُّقْمَحُوْنَ ۙ وَجَعَلْنَا مِنْۢ بَيْنِ اَيْدِيْهِمْ
سَدًّا وَّمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَاَغْشَيْنٰهُمْ فَهُمْ لَا
يُبْصِرُوْنَ ۙ وَسَوَآءٌ عَلَيْهِمْ ءَاَنْذَرْتَهُمْ اَمْ لَمْ
تُنْذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُوْنَ ۙ اِنَّمَا تُنْذِرُ مَنِ اتَّبَعَ
الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمٰنَ بِالْغَيْبِ ۚ فَبَشِّرْهُ بِمَغْفِرَةٍ
وَّاَجْرٍ كَرِيْمٍ ۙ اِنَّا نَحْنُ نُحْيِ الْمَوْتٰى وَنَكْتُبُ
مَا قَدَّمُوْا وَاٰثَارَهُمْ ۭ وَكُلَّ شَيْءٍ اَحْصَيْنٰهُ فِيْٓ

إِمَامٍ مُّبِينٍ ﴿١٢﴾ وَاضْرِبْ لَهُمْ مَّثَلًا أَصْحٰبَ الْقَرْيَةِ
إِذْ جَآءَهَا الْمُرْسَلُوْنَ ﴿١٣﴾ إِذْ أَرْسَلْنَآ إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ
فَكَذَّبُوْهُمَا فَعَزَّزْنَا بِثَالِثٍ فَقَالُوْٓا إِنَّآ إِلَيْكُمْ
مُّرْسَلُوْنَ ﴿١٤﴾ قَالُوْا مَآ أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا ۙ وَمَآ
أَنْزَلَ الرَّحْمٰنُ مِنْ شَيْءٍ ۙ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُوْنَ ﴿١٥﴾
قَالُوْا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّآ إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُوْنَ ﴿١٦﴾ وَمَا عَلَيْنَآ
إِلَّا الْبَلٰغُ الْمُبِيْنُ ﴿١٧﴾ قَالُوْٓا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ ۖ لَئِنْ
لَّمْ تَنْتَهُوْا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمَسَّنَّكُمْ مِّنَّا عَذَابٌ
أَلِيْمٌ ﴿١٨﴾ قَالُوْا طَآئِرُكُمْ مَّعَكُمْ ۭ أَئِنْ ذُكِّرْتُمْ ۭ بَلْ
أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُوْنَ ﴿١٩﴾ وَجَآءَ مِنْ أَقْصَا الْمَدِيْنَةِ
رَجُلٌ يَّسْعٰى قَالَ يٰقَوْمِ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٢٠﴾
اتَّبِعُوْا مَنْ لَّا يَسْـَٔلُكُمْ أَجْرًا وَّهُمْ مُّهْتَدُوْنَ ﴿٢١﴾

میشوند .

پس باید ما هرجمعه برای اداکردن نمازجمعه به مساجدجامع برویم ونماز فرضی جمعه را با دیگر برادران مسلمان خویش یکجا ادا نمائیم .

شرائط وجوب نمازجمعه شش است .

۱- نماز جمعه برمسلمان بالغ فرض است نه برطفل .

۲- برمرد فرض است نه برزن .

۳- برمقیم فرض است نه برمسافر.

۴- برصحت مند فرض است نه برمریض ، شل ، لنگ وکور.

۵- برعاقل وهوشیار فرض است نه بر دیوانه .

۶- برشخص آزاد فرض است نه برغلام .

بناءً نمازجمعه برمسلمان بالغ ، مرد ، مقیم ، جور، عاقل وانسان آزاد فرض است نه برطفل ، نامسلمان ، زن ، مسافر ، مریض ، دیوانه وغلام .

وَمَا لِيَ لَآ اَعْبُدُ الَّذِيْ فَطَرَنِيْ وَاِلَيْهِ

تُرْجَعُوْنَ ﴿٢٢﴾ ءَاَتَّخِذُ مِنْ دُوْنِهٖٓ اٰلِهَةً اِنْ يُّرِدْنِ
الرَّحْمٰنُ بِضُرٍّ لَّا تُغْنِ عَنِّيْ شَفَاعَتُهُمْ شَيْـًٔا وَّلَا
يُنْقِذُوْنِ ﴿٢٣﴾ اِنِّيْٓ اِذًا لَّفِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٢٤﴾ اِنِّيْٓ اٰمَنْتُ
بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُوْنِ ﴿٢٥﴾ قِيْلَ ادْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يٰلَيْتَ
قَوْمِيْ يَعْلَمُوْنَ ﴿٢٦﴾ بِمَا غَفَرَ لِيْ رَبِّيْ وَجَعَلَنِيْ مِنَ
الْمُكْرَمِيْنَ ﴿٢٧﴾ وَمَآ اَنْزَلْنَا عَلٰى قَوْمِهٖ مِنْۢ بَعْدِهٖ مِنْ
جُنْدٍ مِّنَ السَّمَآءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِيْنَ ﴿٢٨﴾ اِنْ كَانَتْ اِلَّا
صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ خٰمِدُوْنَ ﴿٢٩﴾ يٰحَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ
مَا يَاْتِيْهِمْ مِّنْ رَّسُوْلٍ اِلَّا كَانُوْا بِهٖ يَسْتَهْزِءُوْنَ ﴿٣٠﴾
اَلَمْ يَرَوْا كَمْ اَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنَ الْقُرُوْنِ اَنَّهُمْ
اِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٣١﴾ وَاِنْ كُلٌّ لَّمَّا جَمِيْعٌ لَّدَيْنَا
مُحْضَرُوْنَ ﴿٣٢﴾ وَاٰيَةٌ لَّهُمُ الْاَرْضُ الْمَيْتَةُ اَحْيَيْنٰهَا

وَ اَخۡرَجۡنَا مِنۡهَا حَبًّا فَمِنۡهُ يَاۡكُلُوۡنَ ﴿٣٣﴾ وَ جَعَلۡنَا فِيۡهَا
جَنّٰتٍ مِّنۡ نَّخِيۡلٍ وَّ اَعۡنَابٍ وَّ فَجَّرۡنَا فِيۡهَا مِنَ
الۡعُيُوۡنِ ﴿٣٤﴾ لِيَاۡكُلُوۡا مِنۡ ثَمَرِهٖ ۙ وَ مَا عَمِلَتۡهُ اَيۡدِيۡهِمۡ ؕ
اَفَلَا يَشۡكُرُوۡنَ ﴿٣٥﴾ سُبۡحٰنَ الَّذِىۡ خَلَقَ الۡاَزۡوَاجَ كُلَّهَا
مِمَّا تُنۡۢبِتُ الۡاَرۡضُ وَ مِنۡ اَنۡفُسِهِمۡ وَ مِمَّا لَا يَعۡلَمُوۡنَ ﴿٣٦﴾
وَ اٰيَةٌ لَّهُمُ الَّيۡلُ ۖ نَسۡلَخُ مِنۡهُ النَّهَارَ فَاِذَا هُمۡ
مُّظۡلِمُوۡنَ ﴿٣٧﴾ ۙ وَ الشَّمۡسُ تَجۡرِىۡ لِمُسۡتَقَرٍّ لَّهَا ؕ ذٰلِكَ
تَقۡدِيۡرُ الۡعَزِيۡزِ الۡعَلِيۡمِ ﴿٣٨﴾ ؕ وَ الۡقَمَرَ قَدَّرۡنٰهُ مَنَازِلَ حَتّٰى
عَادَ كَالۡعُرۡجُوۡنِ الۡقَدِيۡمِ ﴿٣٩﴾ لَا الشَّمۡسُ يَنۡۢبَغِىۡ لَهَاۤ
اَنۡ تُدۡرِكَ الۡقَمَرَ وَ لَا الَّيۡلُ سَابِقُ النَّهَارِ ؕ وَ كُلٌّ فِىۡ
فَلَكٍ يَّسۡبَحُوۡنَ ﴿٤٠﴾ وَ اٰيَةٌ لَّهُمۡ اَنَّا حَمَلۡنَا ذُرِّيَّتَهُمۡ
فِى الۡفُلۡكِ الۡمَشۡحُوۡنِ ﴿٤١﴾ ۙ وَ خَلَقۡنَا لَهُمۡ مِّنۡ مِّثۡلِهٖ
مَا يَرۡكَبُوۡنَ ﴿٤٢﴾ وَ اِنۡ نَّشَاۡ نُغۡرِقۡهُمۡ فَلَا صَرِيۡخَ

لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنْقَذُوْنَ ﴿٤٣﴾ اِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا
اِلٰى حِيْنٍ ﴿٤٤﴾ وَاِذَا قِيْلَ لَهُمُ اتَّقُوْا مَا بَيْنَ اَيْدِيْكُمْ
وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ﴿٤٥﴾ وَمَا تَاْتِيْهِمْ مِّنْ
اٰيَةٍ مِّنْ اٰيٰتِ رَبِّهِمْ اِلَّا كَانُوْا عَنْهَا مُعْرِضِيْنَ ﴿٤٦﴾
وَاِذَا قِيْلَ لَهُمْ اَنْفِقُوْا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللّٰهُ ۙ قَالَ الَّذِيْنَ
كَفَرُوْا لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْٓا اَنُطْعِمُ مَنْ لَّوْ يَشَآءُ اللّٰهُ اَطْعَمَهٗٓ ۖ
اِنْ اَنْتُمْ اِلَّا فِيْ ضَلٰلٍ مُّبِيْنٍ ﴿٤٧﴾ وَيَقُوْلُوْنَ مَتٰى
هٰذَا الْوَعْدُ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِيْنَ ﴿٤٨﴾ مَا يَنْظُرُوْنَ اِلَّا
صَيْحَةً وَّاحِدَةً تَاْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُوْنَ ﴿٤٩﴾ فَلَا
يَسْتَطِيْعُوْنَ تَوْصِيَةً وَّلَآ اِلٰٓى اَهْلِهِمْ يَرْجِعُوْنَ ﴿٥٠﴾ ع
وَنُفِخَ فِي الصُّوْرِ فَاِذَا هُمْ مِّنَ الْاَجْدَاثِ اِلٰى رَبِّهِمْ
يَنْسِلُوْنَ ﴿٥١﴾ قَالُوْا يٰوَيْلَنَا مَنْۢ بَعَثَنَا مِنْ مَّرْقَدِنَا ۜ هٰذَا
هٰذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمٰنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُوْنَ ﴿٥٢﴾ اِنْ

كَانَتْ اِلَّا صَيْحَةً وَّاحِدَةً فَاِذَا هُمْ جَمِيْعٌ لَّدَيْنَا
مُحْضَرُوْنَ ﴿٥٣﴾ فَالْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْـًٔا وَّلَا
تُجْزَوْنَ اِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُوْنَ ﴿٥٤﴾ اِنَّ اَصْحٰبَ الْجَنَّةِ
الْيَوْمَ فِيْ شُغُلٍ فٰكِهُوْنَ ﴿٥٥﴾ هُمْ وَاَزْوَاجُهُمْ فِيْ
ظِلٰلٍ عَلَى الْاَرَآئِكِ مُتَّكِـُٔوْنَ ﴿٥٦﴾ لَهُمْ فِيْهَا فَاكِهَةٌ
وَّلَهُمْ مَّا يَدَّعُوْنَ ﴿٥٧﴾ سَلٰمٌ قَوْلًا مِّنْ رَّبٍّ رَّحِيْمٍ ﴿٥٨﴾
وَامْتَازُوا الْيَوْمَ اَيُّهَا الْمُجْرِمُوْنَ ﴿٥٩﴾ اَلَمْ اَعْهَدْ اِلَيْكُمْ
يٰبَنِيْٓ اٰدَمَ اَنْ لَّا تَعْبُدُوا الشَّيْطٰنَ اِنَّهٗ لَكُمْ عَدُوٌّ
مُّبِيْنٌ ﴿٦٠﴾ وَّاَنِ اعْبُدُوْنِيْ هٰذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيْمٌ ﴿٦١﴾
وَلَقَدْ اَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًّا كَثِيْرًا اَفَلَمْ تَكُوْنُوْا
تَعْقِلُوْنَ ﴿٦٢﴾ هٰذِهٖ جَهَنَّمُ الَّتِيْ كُنْتُمْ تُوْعَدُوْنَ ﴿٦٣﴾
اِصْلَوْهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُوْنَ ﴿٦٤﴾ اَلْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلٰٓى
اَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَآ اَيْدِيْهِمْ وَتَشْهَدُ اَرْجُلُهُمْ بِمَا

كَانُوْا يَكْسِبُوْنَ ﴿٦٥﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَطَمَسْنَا عَلٰٓى اَعْيُنِهِمْ
فَاسْتَبَقُوا الصِّرَاطَ فَاَنّٰى يُبْصِرُوْنَ ﴿٦٦﴾ وَلَوْ نَشَآءُ لَمَسَخْنٰهُمْ
عَلٰى مَكَانَتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوْا مُضِيًّا وَّلَا يَرْجِعُوْنَ ﴿٦٧﴾
وَمَنْ نُّعَمِّرْهُ نُنَكِّسْهُ فِى الْخَلْقِ ؕ اَفَلَا يَعْقِلُوْنَ ﴿٦٨﴾ وَ
مَا عَلَّمْنٰهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْۢبَغِىْ لَهٗ ؕ اِنْ هُوَ اِلَّا ذِكْرٌ وَّ
قُرْاٰنٌ مُّبِيْنٌ ﴿٦٩﴾ لِّيُنْذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَّيَحِقَّ الْقَوْلُ
عَلَى الْكٰفِرِيْنَ ﴿٧٠﴾ اَوَلَمْ يَرَوْا اَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِّمَّا عَمِلَتْ
اَيْدِيْنَآ اَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مٰلِكُوْنَ ﴿٧١﴾ وَذَلَّلّٰنٰهَا
لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوْبُهُمْ وَمِنْهَا يَاْكُلُوْنَ ﴿٧٢﴾ وَلَهُمْ فِيْهَا
مَنَافِعُ وَمَشَارِبُ ؕ اَفَلَا يَشْكُرُوْنَ ﴿٧٣﴾ وَاتَّخَذُوْا مِنْ
دُوْنِ اللّٰهِ اٰلِهَةً لَّعَلَّهُمْ يُنْصَرُوْنَ ﴿٧٤﴾ ؕ لَا يَسْتَطِيْعُوْنَ
نَصْرَهُمْ ۙ وَهُمْ لَهُمْ جُنْدٌ مُّحْضَرُوْنَ ﴿٧٥﴾ فَلَا يَحْزُنْكَ
قَوْلُهُمْ ۘ اِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسِرُّوْنَ وَمَا يُعْلِنُوْنَ ﴿٧٦﴾ اَوَلَمْ

يَرَ الْاِنْسَانُ اَنَّا خَلَقْنٰهُ مِنْ نُّطْفَةٍ فَاِذَا هُوَ
خَصِيْمٌ مُّبِيْنٌ ۝٧٧ وَ ضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَّ نَسِيَ خَلْقَهٗ ؕ
قَالَ مَنْ يُّحْيِ الْعِظَامَ وَ هِيَ رَمِيْمٌ ۝٧٨ قُلْ يُحْيِيْهَا
الَّذِيْٓ اَنْشَاَهَآ اَوَّلَ مَرَّةٍ ؕ وَ هُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيْمُ ۙ ۝٧٩
الَّذِيْ جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الشَّجَرِ الْاَخْضَرِ نَارًا فَاِذَآ
اَنْتُمْ مِّنْهُ تُوْقِدُوْنَ ۝٨٠ اَوَ لَيْسَ الَّذِيْ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ
وَ الْاَرْضَ بِقٰدِرٍ عَلٰٓى اَنْ يَّخْلُقَ مِثْلَهُمْ ؕ بَلٰى ۙ وَ
هُوَ الْخَلّٰقُ الْعَلِيْمُ ۝٨١ اِنَّمَآ اَمْرُهٗٓ اِذَآ اَرَادَ شَيْـًٔا
اَنْ يَّقُوْلَ لَهٗ كُنْ فَيَكُوْنُ ۝٨٢ فَسُبْحٰنَ الَّذِيْ بِيَدِهٖ
مَلَكُوْتُ كُلِّ شَيْءٍ وَّ اِلَيْهِ تُرْجَعُوْنَ ۝٨٣ ع

شرائط صحت اداکردن نماز جمعه

شرائط ادای نمازجمعه شش است.

۱- مصر یا فنای مصراست. مصرجائی راگویندکه امیر یا قاضی احکام و حدود شرعی را درآن اجراء کرده بتواند یا جائی راگویندکه ساکنین قریه دریک مسجد بزرگ جمع شوند ودرآن جای نشوند وبه وسیع ساختن مسجد احتیاج پیدا شود.

فنای مصرجائی رامیگویند که برای تأمین ضروریات شهرآباد شده باشد. مانند عیدگاه، جای نمازعید، جای تعلیم عسکری، میدان بازی واسپ دوانی ومانندآن.

۲- پادشاه یا نایب پادشاه است.

۳- وقت است که بعد از زوال آفتاب در وقت پیشین نماز جمعه اداء میشود.

۴- پیش از نماز جمعه امام با وضو دو خطبه را طور ایستاده بر منبر بخواند و در بین هردو خطبه کمی بنشیند

۵- جماعت است، نماز جمعه بدون جماعت اداء نمیشود که تعداد جماعت بشمول امام کم ازکم چار نفر میباشد .

٦- اجازهٔ عام است طوریکه رفتن هرکس به‌نماز جمعه آزاد باشد .

تمرین

۱- نماز جمعه چطور است ؟

۲- درروز جمعه مردم درکدام جای جمع میشوند ؟

۳- نماز جمعه خفیه خوانده میشود یا به جهر ؟

۴- نماز جمعه چه وقت اداء میشود ؟

۵- نماز جمعه برمسافر ، مریض وکور فرض است یانه؟

٦- خواندن خطبه از کدام شرائط نماز جمعه است ؟

۷- تعداد جماعت نماز جمعه باید چند نفرباشد ؟

AFGHANISTAN EDUCATION COMMITTEE

دینیات

برای صنف پنجم

سال ۱۳۶۵ ه ش

دینیات

برای صنف پنجم

سال - ۱۳۶۵ / ه . ش

مؤلفين :

مولوي محمد طاهر «صابر» ومولوي خانجان «مياخيل»

اعضاء مشورتي :

باطن شاه «صافی» و روزه گل «وحدتي»

فهرست

شماره	مضمون	صفحه
۱	حمد	۱
۲	طریقه ادای نماز جماعت	۱
۳	شرائط وجوب نماز جمعه	٦
۴	شرایط صحت ادا کردن نماز جمعه	۸
۵	نماز عید	۱۰
٦	تکبیرهای تشریق	۱۴
۷	قربانی	۱٦
۸	نماز قضائی	۱۹
۹	نماز وتر واجب	۲۲
۱۰	نماز های سنّت ونفل	۲۵
۱۱	اوقاتی که نماز خواندن درآن مکروه است	۲۸
۱۲	زکات وفرضیت آن	۳۱
۱۳	نصاب زکوٰة طلا ونقره	۳۴
۱۴	زکوٰة در مال تجارت	۳۸

شمارہ	مضمون	صفحہ
۱۵	مستحقین زکوٰۃ	۴۰
۱۶	زکوٰۃ شتر	۴۳
۱۷	زکوٰۃ گاو	۴۶
۱۸	زکوٰۃ گوسفند وبز	۴۹
۱۹	صدقۂ فطر	۵۲
۲۰	قسمت دوّم عقیدہ	۵۴
۲۱	دلائل نقلی توحید اللہؒ	۵۵
۲۲	دلائل عقلی وحدانیت اللہؒ	۵۸
۲۳	چار دلیل احکام شرعی	۶۲
۲۴	امام ابوحنیفہؒ	۶۳
۲۵	امام مالکؒ	۶۷
۲۶	امام شافعیؒ	۷۰
۲۷	امام احمد بن حنبلؒ	۷۳